

arrençar, gronxar, bressar, abragir/esbargir, etc. (i tants noms sorotàptics del terreny, balma, calma, asenc, barra, roca, flumaire, deu f., barana, sitja...). Ens podem, doncs, acontentar amb remetre al DCEC (i DECH) per a aquelles etimologies superades, on es feia un honest esforç per salvar-les, acumulant les dades útils per judicar-les, sense silenciar les objeccions i grossos entrebanes que s'hi veien; i on consten ja, explícites o ben llegibles entre línies, raons que tanquen de cop la qüestió.

El verb *esclenxar-se* mallorquí em sembla aportar encara una forta confirmació de la tesi que el punt d'arrencada del mot que ens preocupa és una noció verbal, general i abstracte sense cap relació originària amb els cabells sinó només amb la idea de separació: figura ja *esclanxar-se* «barayar-se» en el DFgra., *esclenxar-se* «refiir dos o más diciéndose mutuamente palabras sensibles o de enojos» i en particular «verbis contendere», *DAmen.* que l'usa, de més a més, per explicar el sentit d'*escoblejar-se*: doncs disputa o discussió amb paraules sense intervenció de les mans i menys dels cabells; tant és de paraules que «donar-se quatre esclenxades amb algun» ni tan sols entranya necessàriament hostilitat, car és «conversar agradablement un breu rato con alguno». Vegeu-ne exs. de Mn. Alcover, etc. en *AlcM.* No es pot demanar millor confirmació de l'equivalència primitiva del nostre (EX)CLEN TICARE amb el bàltic *pro-* o *pre-klantiti*. Res a veure, és clar, amb el fr. *déclencher*, mot recent sense analogia semàntica, i derivat d'un neerlandisme evident.

D'altra banda, no em sembla tampoc que sigui gaire mereixedor d'insistència l'intent de salvar la connexió amb l'ieur. KRI- suposant un cèlt. *CRIENTICARE 'separar, destriar' a base del gal CRIENTA 'boll', 'segó', 'griances' i *CRIENTIARE 'ventar el blat, passar-lo pel sedàs' (FEW II, 1335-6), combinat amb *CERENTION (fr. *séran*) 'pinte o rasclat per porgar lli, cànem' i *CERENTIARE > fr. *sérancer* (FEW II, 594); car caldria combinar la forma de l'un amb el significat de l'altre per atansar-nos a una certa fonamentació d'un tipus *CRIENTICARE amb el significat 'destriar': tot això per arribar a *crenxar, quan la forma documentada és *clenxar*, i la inicial *cl-* està molt més ben fundada en català que *cr-*; i també en cast.-port. aquesta s'explica sense esforç per aquella: mentre que *cl-* de *cr-* en català seria un fenomen inaudit.

DERIV. I ANÀLEGS: *Clenxar, clenxador*, veg. supra. Allà també *crenxa, crenxer; crenxell, crenxó*. També *clenxinar, enclenxar, enclenxinat*. S'hi ha parlat així mateix de les variants *gren(t)xa, grinxa, grinxera, grinxo*. *Desclenxar*. Mall. *esclenxar, esclenxada* (V. supra); *esclenxinat*.

¹ Cases i Homs no sembla haver-se fixat que en el ms. que ell usa hi ha d'haver una llacuna o esmena, abans d'això, marcada per la sigla (registrada pel mateix Cases) que precedeix aquest títol i l'anterior. En l'anterior explica Aversó que termina en *-exa*, però els mots que hi posa, segons Cases són set mots en *-enxa* i no pas *-exa*; i explica Aversó

que aquests mots tenen *e* oberta («plenisonant»; mentre que els dels mots del § 534 la tindrien «semisonant» = 'tancada'). Ara bé segons la fonètica occitana i trobadoresca davant *n* només hi pot haver *e* semisonant. Tot s'explica si la sigla és un reclam per canviar de lloc els mots del 533 i posar-los en el 534, i admetent que *-exa* està ben copiat però el ms. ha deixat una llacuna, on hi havia els mots en *-exa* (aquests sí que poden ser plenisonants), i aquesta llista s'ha perdut. Llavors hem de reduir a una sola les dues llistetes (533 i 534) de mots en *-enxa*. — ² Sembla com si Aversó confirmés l'esmena que introdueixo: tenint en compte que els rims que apartia amb *clenxa*, en els títols citats, són en bona part, si fa no fa els mateixos que hi va apartiar Cerverí: *estenxa, (a)lenxa, penxa*; es podria creure que Aversó tenia a la vista l'estampada de Cerverí però amb el text correcte *clenxa* i no *lenxa*, que no significa res ni és cap mot conegut en llengua d'oc ni en català. — ³ Cosa curiosa és que Joan Martorell repeteix aquest passatge amb poc canvi descrivint els cabells de Carmesina, cap. § 119, text de la prínceps (ed. Ag. II, 28, NCl. II, 228.15; Riq., 320.8). Canvia «resplandents de gran rossor» en «qui de rossor resplandien», «departia» en «departien», «alcuns fils d'aur» en «com si fossen madexes d'or», i la grafia *clenxa* la muda en *clencha*. Amb lleu canvi es poden restituir uns bells versos, com vaig indicar en el meu treball sobre les prosificacions d'Eiximenis (*EntreDL* I, 215), com a prova que també en altres autors nostres de fi de l'E. Mitjana hi havia semblants prosificacions. Si el text de Conesa està ben datat hi hauria ací un petit plaig fet per Martorell, com li'n va assenyalar algun altre Riquer: cosa no gens estranya ni redundant en demèrit de Martorell, en una novella tan llarga. Altrament també és possible, i em sembla bastant segur, que tant Conesa com Martorell aprofitin tots dos una cobla d'un poeta anterior (el text sona mètric i ells escriuen en prosa), en la forma precisa que jo restituïa. Eiximenis? — ⁴ En el seu diccionari val.-cast. de 1764, p. 27, amb la grafia *clènja*, que segons el seu sistema gràfic suposa *klénja* amb *e* tancada i *ě* sorda. — ⁵ Però també em deien que «la Virgen del Milagro està en la *crenxa*, entre el barranco de la Paúl y el dels Fontanals» en un poblet d'allà prop. — ⁶ Sense relació amb un mot *clenca* 'persona dèbil' que Lab., 1839 posa com a dialectal i que és alteració del cast. *enclenque*. — ⁷ Viceversa hi hagué el canvi de *crina* en *clina* 'carena' en un gran nombre de parlars nostres, més cap al centre del domini (veg. el nostre article CRIN): contrapoc eloqüent i ben demostratiu. — ⁸ En frases com «qui no creu serà condemnat», pp. 92, 108 i 171, del facsímil de Maziulis. — ⁹ Des d'un poc més lluny, i en part amb més incertituds, van també amb això: *a)* paleosl. *klęęp* 'agenollar', 'ranquejar' (avui serbocroat, ucraïnès, eslovè), *b)* ags. *blinc* 'pendent, tossalet', a.-al. ant. *blanca* 'costat', a.-al. mj. *lenken* 'tòrcer, vinclar', tocri B *klenke* 'for-